Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru, judecător Alexandru Mardari
Dosarul nr. 2a*****303/25 (2*****23076808*****02*****2a*****27012025)

D E C I Z I E

19 noiembrie 2025 *****

Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții de Apel Centru

Instanța compusă din:
Președintele ședinței, judecătorul Valeriu Arhip
Judecătorii Nicolae Ghedrovici și Diana Corlăteanu
Grefierul Irina Barbuța

examinând în ședință de judecată publică, cererea de apel depusă de Ministerul Justiției al Republicii Moldova,

împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 1 iulie 2024, prin care s*****a admis acțiunea,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată înaintată de Șindilo Eduard și Șindilo Olesea, reprezentați de avocații Vitalie Ciuchitu și Victor Panțîru împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenienți accesorii Procuratura Generală a Republicii Moldova și Veaceslav Cernalev cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală și procuraturii,

A C O N S T A T A T:

Circumstanțele cauzei.

La 29 mai 2023, Șindilo Eduard și Șindilo Olesea, reprezentați de avocații Vitalie Ciuchitu și Victor Panțîru s*****a adresat cu cerere de chemare în judecată, ulterior completată (f.d. 205) împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenienți accesorii Procuratura Generală a Republicii Moldova și Veaceslav Cernalev cu privire la încasarea de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul lui Șindilo Eduard a sumei de 300 000 de lei și în beneficiul Olesei Șindilo a sumei de 200 000 de lei, cu titlu de prejudiciu moral, încasarea de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul lui Șindilo Eduard și Olesei Șindilo a sumei de 90 000 de lei cu titlu de prejudiciu material

cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

În motivarea acțiunii reclamanții au indicat că, la 20 septembrie 2016, prin ordonanța emisă de procurorul în Procuratura s. Buiucani *****, a fost dispusă începerea urmăririi penale în privința reclamantului Eduard Șindilo în legătură cu existența bănuielii rezonabile precum că numitul a săvârșit infracțiunea prevăzută de art. 241 alin. (2) lit. (f) și art. 244[1] alin. (2) din Codul penal.

Ulterior, la 9 februarie 2017, Șindilo Eduard a fost recunoscut în calitate de bănuit de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 241 alin. (2) lit. (f) și art. 244[1] alin. (2) din Codul Penal.

Au relevat că, la 10 februarie 2017, prin ordonanța procurorului, Șindilo Eduard a fost pus sub învinuire, concomitent Șindilo Eduard a fost reținut la orele 12:40.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 11 februarie 2017 a fost admis parțial demersul procurorului privind aplicarea în privința învinuitului Șindilo Eduard a măsurii preventive sub formă de arest la domiciliu și emis mandatul de arest pe un termen de 30 de zile.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 21 februarie 2017 a fost admis recursul procurorului, casată încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 11 februarie 2017 și pronunțată o nouă hotărâre, prin care a fost admis integral demersul procurorului și aplicată în privința învinuitului măsură preventivă ***** arestul preventiv pe un termen de 30 de zile cu eliberarea mandatului de arest respectiv.

Reclamanții au consemnat că, prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 9 martie 2017, s*****a dispus înlocuirea măsurii preventive cu aplicarea față de învinuitul Șindilo Eduard a arestului la domiciliu pe un termen de 30 de zile, începând cu 9 martie 2017, ora 12:55 min, iar prin decizia Curții de Apel Chișinău din 16 martie 2017 a fost menținută această încheiere, cu respingerea recursului procurorului.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 13 aprilie 2017 s*****a dispus înlocuirea măsurii preventive în privința învinuitului Șindilo Eduard, și anume, s*****a dispus aplicarea liberării provizorii sub control judiciar.

Reclamanții au notat că, la 12 aprilie 2018 a fost pus sub învinuire repetat, fiindu*****i încriminate comiterea infracțiunilor sus*****menționate.

Totodată, la 12 aprilie 2018 și Șindilo Olesea a fost pusă sub învinuire, acesteia fiindu*****i incriminate comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 241 alin. (2) lit. b) și f) și art. 244[1] alin. (2) din Codul Penal.

Prin ordonanța din 12 aprilie 2018 în privința învinuitei Șindilo Olesea a fost aplicată măsura preventivă ***** obligația de a nu părăsi țara.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 9 martie 2017 a

fost aplicat sechestru asupra bunului imobil cu nr. cadastral*****, amplasat pe adresa ***** or. ***** str. *****, precum și asupra bunului imobil cu nr. cadastral ***** și a construcției neînregistrate la Oficiu Cadastral Teritorial, amplasat în ***** or. ***** str. *****

În cadrul procesului penal, la 9 februarie 2017, în temeiul ordonanței de efectuare a percheziției, autorizată prin încheierea judecătorului de instrucție din 11 ianuarie 2017, au fost efectuate perchiziții în automobilul de model***** și în automobilul de model ,***** ce aparține lui Șindilo Eduard și în automobilul de model ,***** ce aparține Olesei Șindilo.

Din conținutul proceselor*****verbale de efectuare a percheziției rezultă că, nu au fost ridicate anumite bunuri.

La fel, la 9 februarie 2017 au fost efectuate perchiziții la adresa ***** or. ***** str. *****, care este domiciliul reclamanților Șindilo Eduard și Șindilo Olesea.

Percheziția a fost efectuată în temeiul ordonanței de efectuare a percheziției din 10 ianuarie 2017, care a fost autorizată prin încheierea judecătorului de instrucție din 11 ianuarie 2017.

Procesul*****verbal de efectuare a percheziției denotă că, a fost depistat și ridicat un notebook de model „Dell” care ulterior a fost restituit reclamanților.

În continuare, la 31 martie 2017 a fost efectuată perchiziția în celula individuală de depozitare deschisă pe numele lui Șindilo Eduard în cadrul filialei nr. 31 Chișinău a BC „Moldova Agroindbank” (actualmente MAIB). Percheziția a fost efectuată în temeiul ordonanței de efectuare a percheziției din 20 martie 2017, care a fost autorizată prin încheierea judecătorului de instrucție din 24 martie 2017. În cadrul perchiziției au fost ridicați 55 de euro, în 3 bancnote cu nominalul de 10 euro, o bancnotă cu nominalul de 20 de euro și o bancnotă cu nominalul de 5 euro, mijloacele bănești respective fiind restituite ulterior reclamantului.

La 19 aprilie 2018 cauza penală respectivă a fost transmisă Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani. Procesul de judecată s*****a desfășurat din iunie 2018 până la 22 iulie 2021, iar prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 22 iulie 2021 a fost dispusă încetarea procesului penal inițiat în privința lui Șindilo Eduard și Șindilo Olesea conform acuzației de săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art. 241 alin. (2) lit. b) și f) și art. 244^1 alin. (2) ale Codului penal, în temeiul art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, în legătură cu faptul că, există alte circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală. Sentința a devenit irevocabilă la 6 august 2021, nefiind contestată.

Șindilo Eduard și Șindilo Olesea au menționat că, din conținutul sentinței din 22 iulie 2021 se desprinde că, totalitatea acțiunilor întreprinse de către organul de urmărire penală, procuror și instanțele judecătorești competente să exercite

controlul judecătoresc al urmăririi penale după data de 25 ianuarie 2017 au fost realizate cu încălcarea legii procesual penale. Or, la această dată a expirat termenul de ținere a reclamanților în calitate de bănuiți după care ei urmau să fie scoși de sub urmărire penală. Concomitent instanța a concluzionat că conform art.284 alin. (l) din Codul de procedură penală, scoaterea persoanei de sub urmărire penală reprezintă actul de reabilitare și finalizare în privința persoanei a oricăror acțiuni de urmărire penală.

Consideră Șindilo Eduard că, a fost supus ilegal la acțiunilor de urmărire penală, inclusiv măsurile preventive sub formă de: arest preventiv pentru perioada 18 zile și arest la domiciliu pentru perioada 35 zile, control judiciar pentru perioada pentru perioada 30 zile, precum și a percheziților, cât și a sechestrelor pe bunurile imobile ale reclamantului.

La fel, reclamanții au indicat că, în cadrul procesului penal penale, cât și la examinarea cauzei de către instanța de fond, reclamanții au fost asistați de către avocații, Vitalie Ciuchitu și Victor Panțîru. Asistența juridică a fost acordată în temeiul contactului de asistență juridică anexat la cauză, iar, pentru serviciile acordate a fost achitată plata în mărime totală de 90 000 de lei, volumul lucrărilor, în mărime de 136 de ore, fiind documentat prin actele de predare*****primire a lucrărilor semnate de părți și anexate la prezenta cauza. Tariful stabilit prin contractul de asistență juridică fiind de 50 euro pentru o oră de lucru a avocatului. Acest tarif se află la nivelul minim stabilit prin Recomandarea Consiliului Uniunii Avocaților privind cuantumul onorariilor avocaților si compensarea de către instanțele de judecată a cheltuielilor de asistență juridică, aprobată prin Decizia nr. 2 din 30 martie 2012 mărimea tarifelor recomandate este în limitele 50 și 150 euro/oră.

Cu referire la prejudiciul moral, reclamantul Șindilo Eduard a indicat că, că prin acțiunile organului de urmărire penală i*****au fost cauzate suferințe psihice, fiindu*****i prejudiciată onoarea și demnitatea. Odată cu reținerea reclamantul a suferit de anxietate și stres, care au fost amplificate de faptul că, a fost pentru prima dată când reclamantul a fost privat de libertate fiind plasat în condiții de detenție inumane. Stresul a fost intensificat prin caracterul spontan al reținerii, caracterului neîntemeiat și chiar absurd al acuzației aduse, distrugerea mersului normal a vieții întregii familii, lipsa siguranței pentru viitorul ei și al său, imposibilitatea de a executa cele mai elementare obligații de părinte și cap de familie.

În plus, prin acțiunile ilegale a organului de urmărire penală și procurorului, viața normală a reclamanților a fost distrusă. Stresul a fost provocat nu doar reclamanților dar și copiilor minori ai acestora. Lipsa tatălui în casă a cauzat copiilor frustrare și stare de nesiguranță însoțite de suferințe psihice. Deranjul reclamantului pentru stresul suportat de copiii săi în legătură cu lipsa de tată, de

cunoașterea că el se află în conflict cu legea și în detenție, în legătură cu incertitudinea că vor beneficia în continuare de grija și căldura oferite de tatăl său, deranjul față de urmările pentru psihicul copiilor provocate de cele expuse, au provocat o enormă suferință pentru reclamant.

Șindilo Eduard a afirmat că, a fost privat de libertate timp de 63 zile, iar din acestea 18 zile s*****a aflat în arest preventiv, fiind deținut inclusiv în Penitenciarul nr. 13, care i*****au provocat reclamantului Șindilo Eduard stare de anxietate și stres. Dânsul, a mai suferit psihic din cauza că, soția și doi copii care au rămas fără susținerea lui și mijloace pentru întreținere care erau asigurate de el.

Reclamanta Șindilo Olesea a indicat că, în privința sa, a fost aplicată ilegal măsura preventivă de obligare de a nu părăsi țara, fapt ce a restrâns libertatea de deplasare a reclamantei, cauzând anxietate manifestată prin griji, stres, dureri de cap, insomnii prin caracterul limitativ al acestei măsuri.

Au mai menționat reclamanții că, fiica lor, Sabina Șindilo a reprezentat Clubul de dans Flagrant din partea Republicii Moldova la competițiile internaționale de dans în China, Rusia, Italia, Ucraina și România etc. obținând uneori titlul de campioană, iar Șindilo Olesea în perioada respectivă de timp urma să o însoțească pe fiica sa minoră în această călătorie, fapt care a fost imposibil de realizat din cauza interdicției stabilite.

De asemenea, perchezițiile efectuate ilegal asupra bunurilor imobile și mobile ce aparțin cu drept de proprietate reclamanților reprezintă ingerință în dreptul de proprietate, apărat de art. 1 Protocolul adițional 1 la Convenția și dreptul la viața privată și de familie, apărat de art.8 din aceiași Convenție, prin ce reclamanților le*****a fost cauzat un prejudiciu moral provocat de stresul și frustrarea suferite.

Totodată, reclamanții au evocat că, durata excesivă a procedurii de urmărire penală și a judecării cauzei au produs propria influență negativă asupra psihicului acestora, care erau stresați de incertitudinea viitorului său și a copiilor lor. Soluția aspirată de reclamanți în cauza penală, deși era verosimilă, nu era absolut sigură. Incertitudinea dată nu putea fi înlăturată în nici un alt mod decât prin pronunțarea unei hotărâri judecătorești până la care reclamanții se aflau în stres permanent.

Astfel, consideră reclamanții că, prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, acestora le*****a fost cauzat prejudiciu moral care urmează a fi recompensat prin plata a 300 000 de lei lui Șindilo Eduard și 150 000 de lei Olesei Șindilo.

Prin referința depusă la 27 octombrie 2023, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a solicitat respingerea cererii de chemare în judecată. (f.d. 196*****200)

Poziția instanței de fond.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 1 iulie 2024, s*****a

admis cererea de chemare în judecată înaintată de Șindilo Eduard și Șindilo Olesea, reprezentați de avocații Vitalie Ciuchitu și Victor Panțîru. S*****a încasat din contul statului prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul lui Șindilo Eduard suma de 300 000 de lei cu titlu de compensare a prejudiciului moral. S*****a încasat din contul statului prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul lui Șindilo Olesea suma de 200 000 de lei cu titlu de compensare a prejudiciului moral. S*****a încasat din contul statului prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul lui Șindilo Eduard, suma de 90 000 de lei cu titlu de prejudiciu material rezultat din suportarea cheltuielilor de asistență juridică. (f.d. 219*****233)

Solicitarea apelantului și termenul de declarare a apelului:

Invocând dezacordul cu soluția instanței, la 2 iulie 2024, Ministerului Justiției al Republicii Moldova a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 1 iulie 2024, solicitând casarea acesteia, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii. (f.d. 219*****233)

În conformitate cu art. 362 alin. (1) Cod de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

Din materialele cauzei rezultă că, hotărârea contestată a fost pronunțată la 1 iulie 2024, iar apel Ministerul Justiției al Republicii Moldova a declarat la 2 iulie 2024, cu respectarea termenului legal de 30 zile.

Argumentele apelantului:

În motivarea cererii de apel ***Ministerului Justiției al Republicii Moldova*** a indicat că, instanța de fond a oferit o apreciere eronată în sensul elucidării prevederilor Legii nr.1545.

Totodată, a indicat că, Legea prevede expres care sunt cazurile când survine dreptul persoanei fizice la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

Consideră că, instanța de fond a aplicat eronat normele de drept material ce țin de repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești în condițiile în care la aplicabilitatea Legii nr.1545 necesită a fi întrunite cumulativ (art.6 și 3 din Legea nr.1545) fiind indisolubile și nu pot fi aplicate separat.

Mai mult, pentru angajarea răspunderii statului pentru erori judiciare și de urmărire penală este necesară existența faptei ilicite, la caz nu există niciun act judecătoresc irevocabil prin care acțiunile organelor de urmărire penală sau ale instanței de judecată să fie declarate ilegale, iar, invocarea de către instanța de fond a sentinței prin care s*****a dispus încetarea procesului penal nu constituie temei de aplicare a Legii nr.1545.

Totodată, a indicat că instanța de fond a ignorat și jurisprudența națională ce

argumentează netemeinicia unei acțiuni în baza legii nr. 1545/1998, întemeiată pe existența unei sentința de încetare.

În ceea ce privește sumele solicitate cu titlu de prejudiciu moral, sunt neîntemeiate, în condițiile în care prezenta acțiune nu întrunește condițiile necesare de aplicabilitate a Legii nr.1545, prin urmare consideră că, nu există niciun temei legal de a solicita încasarea acestui prejudiciu. Or, conform art. 2037 Cod civil, mărimea compensației pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate. Caracterul și gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanța, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, restrângerea posibilităților de viață familială și socială, precum și statutul social al persoanei vătămate.

Un alt criteriu, pentru stabilirea cuantumului despăgubirii destinat reparării prejudiciului moral este criteriul echității, care trebuie să fie just, echitabil și nu exagerat. Mărimea prejudiciului moral, urmează să fie proporțională cu sumele acordate de CtEDO în cauza similare.

În această ordine de idei, a susținut că instanța de fond a oferit o apreciere totalmente greșită a circumstanțelor de fapt și de drept, a aplicat eronat normele de drept material și prin urare a emis o hotărâre nefondată.

Poziția părților în ședința de judecată:

Reprezentantul apelantului Ministerul Justiției al Republicii Moldova a solicitat admiterea cererii de apel în sensul formulat.

Reprezentanții intimaților Șindilo Eduard și Sindilo Olesea, avocații Ciuchitu Vitalie și Pantîru Victor, precum și intimatul Șindilo Eduard în ședința instanței de apel au solicitat respingerea cererii de apel, menținerea hotărârii primei instanțe.

Reprezentantul Procuraturii Generale a Republicii Moldova în ședința instanței de apel, nu s*****a prezentat fiind legal citat, din care considerente Colegiul decide examinarea cererii de apel în apel în lipsa părții absente.

Aprecierea instanței de apel.

Audiind partea, reprezentanții părților în proces, studiind cererea de apel în cumul cu materialele cauzei, Colegiul civil consideră apelul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova întemeiat, care urmează a fi admis, cu modificarea hotărârii primei instanțe, din motivele care succed.

În conformitate cu art. 385 lit. b) Cod de procedură civilă, instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept să admită apelul și să modifice hotărârea primei instanțe.

Conform art. 118 alin. (1), (3) Cod de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și

obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel. Circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile şi obiecțiile părților şi ale altor participanți la proces, precum şi de la normele de drept material şi procedural ce urmează a fi aplicate.

Norma cuprinsă la art. 121 Cod de procedură civilă stabilește că, instanța judecătorească reține spre examinare şi cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existența sau inexistența de circumstanțe, importante pentru soluționarea justă a cazului, iar art. 122 Cod de procedură civilă prevede că, circumstanțele care, conform legii, trebuie confirmate prin anumite mijloace de probațiune nu pot fi dovedite cu niciun fel de alte mijloace probante. Admisibilitatea probelor se determină în conformitate cu legea în vigoare la momentul eliberării lor.

În acord cu art. 130 alin. (1) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multe aspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu*****se de lege.

În temeiul art.240 alin.(1) Cod de procedură civilă, la deliberarea hotărârii, instanță judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei și admisibilitatea acțiunii.

Din probatoriul administrat în prezenta speță, Colegiul judiciar a stabilit că, prin **ordonanța de începere a urmăririi penale nr. 2016038152 din 20 septembrie 2016** a fost dispusă începerea urmăririi penale în baza materialelor procesului penal înregistrat la 13 septembrie 2016 în Registrul sesizărilor cu privire la infracțiuni al Procuraturii s. Buiucani, ***** cu nr. 197, urmărirea penală conform elementelor infracțiunii prevăzute de art. 241 alin. (2) lit. f) și art. 244^1 alin. (2) Cod penal, pe faptul practicării ilegale a activității de întreprinzător și evaziunii fiscale. (f.d. 25).

La fel, conform indicațiilor de efectuare a măsurilor speciale de investigație pe cauza nr. 2016038152, în temeiul art. 52 alin. (1) pct. 14) Cod de procedură penală, s*****a dispus culegerea informației în privința lui Șindilo Eduard și Șindilo Olesea privind practicarea ilegală a activității de întreprinzător prin comercializarea imobilelor. (f.d. 26*****27).

La 6 octombrie 2016 a fost emisă ordonanța de ridicare a dosarelor cadastrale a imobilelor (f.d. 28), iar prin ordonanța din 10 octombrie 2016 s*****a dispus ridicarea informației financiare privind rulajul activelor pe conturile bancare ale lui Șindilo Eduard și Șindilo Olesea, (f.d. 31), cu admiterea demersului de către judecătorul de instrucție, (f.d. 34, 37, 43,49).

Conform ordonanței din **9 februarie 2017**, **Șindilo Eduard fost recunoscut în calitate de bănuit** (f.d. 96*****97), iar la **10 februarie 2017, Șindilo Eduard fost recunoscut în calitate de învinuit.** (f.d. 101*****102).

Urmare a demersului procurorului din 10 februarie 2017, prin încheierea judecătorului de instrucție din 11 februarie 2017, **în privința reclamantului, Șindilo Eduard a fost aplicată măsura preventivă sub forma de arest la domiciliu**. (f.d. 104*****115).

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 21 februarie 2017, s*****a dispus casarea încheierii din 11 februarie 2011 și aplicarea în privința reclamantului a măsurii preventive, arestul preventiv pe un termen de 30 de zile cu includerea duratei reținerii și aflării în arest la domiciliu de la 9 februarie 2019, ora 12:40 până la 21 februarie 2017, ora 14:45. (f.d. 119*****124).

În temeiul ordonanței din 10 ianuarie 2017 s*****a dispus **efectuarea percheziției automobilului** de model *****, utilizat de reclamantul Șindilo Eduard și a automobilului ***** utilizat de reclamanta Șindilo Olesea, precum și a automobilului de model *****, care aparține cu drept de proprietate reclamantului, Șindilo Eduard. (f.d. 62*****78).

Conform încheierii judecătorului de instrucție din 11 ianuarie 2017 s*****a dispus **autorizarea percheziției la domiciliul** reclamanților. (f.d. 80*****81).

Prin ordonanța din 15 februarie 2017 s*****a dispus ridicarea informației de la SRL „Simplex” privind descifrarea anunțurilor plasate pe site*****ul *****, precum și a utilizatorilor de profil; o*****82, o*****77 și o82 pentru perioada 1*****01*****2011 și până la data emiterii informației, (f.d. 59).

Prin ordonanța de ridicare din 18 mai 2017 s*****a dispus efectuarea ridicării declarațiilor de venit prezentate de Șindilo Eduard și Șindilo Olesea, (f.d. 60).

Prin încheierea judecătorului de instrucție din 9 martie 2017, menținută prin decizia Curții de Apel Chișinău din 16 martie 2017, în privința reclamantului Șindilo Eduard a fost dispusă **înlocuirea măsurii preventive, arestul preventiv cu măsura preventivă arestul la domiciliu** pe un termen de 30 zile, începând cu 9 martie 2017, ora 12:55. (f.d. 130*****141).

Conform ordonanței din 20 martie 2017, autorizată de către judecătorul de instrucție prin încheierea din 24 martie 2017 **s*****a dispus efectuarea percheziției în safeu/celula individuală a reclamantului Șindilo Eduard** deținută în filiala nr.1 a BC „Moldova Agroindbank” SA. (f.d. 142*****144).

Prin încheierea judecătorului de instrucție din 7 aprilie 2017, a fost dispusă **prelungirea măsurii preventive, arestul la domiciliu** a lui Șindilo Eduard, pe un termen de 30 zile, până la 8 mai 2017 (f.d. 148*****150), încheiere, casată prin decizia Curții de Apel Chișinău din 13 aprilie 2017, cu **liberarea provizorie sub control judiciar**. (f.d. 152*****158).

Prin **sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 22 iulie 2021 s*****a dispus încetarea procesului penal în privința reclamanților Șindilo Eduard și Șindilo Olesea**, acuzați de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 241 alin. (2) lit. b) și f) Cod penal cât și a infracțiunii prevăzute de art. 244^1 alin. (2) Cod penal, în temeiul art. 391 alin. (1) pct.6) Cod procedură penală, **în legătură cu faptul că există alte circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală (**actele administrative pe care reclamantul și*****a întemeiat pretențiile **(deciziile nr. 17/105/v/493 din 5 decembrie 2017 și nr. 17/105/v/494 din 5 decembrie 2017 au fost anulate prin hotărâre judecătorească definitivă și irevocabilă** nr. 3*****39/18 din 9 august 2018). (f.d. 170*****189)

La 29 mai 2023, Șindilo Eduard și Șindilo Olesea, reprezentați de avocații Vitalie Ciuchitu și Victor Panțîru s*****au adresat cu cerere de chemare în judecată, ulterior completată (f.d. 205) împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenienți accesorii Procuratura Generală a Republicii Moldova și Veaceslav Cernalev cu privire la încasarea de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul lui Șindilo Eduard a sumei de 300 000 de lei și în beneficiul Olesei Șindilo a sumei de 200 000 de lei, cu titlu de prejudiciu moral, încasarea de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul lui Șindilo Eduard și Olesei Șindilo a sumei de 90 000 de lei cu titlu de prejudiciu material cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

Fiind investită cu judecarea cauzei în fond, instanța a ajuns la concluzia admiterii cererii de chemare în judecată, cu încasarea din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul lui Șindilo Eduard a sumei de 300 000 de lei cu titlu de compensare a prejudiciului moral, încasarea din contul statului prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul lui Șindilo Olesea a sumei de 200 000 de lei cu titlu de compensare a prejudiciului moral, încasarea din contul statului prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul lui Șindilo Eduard a sumei de 90 000 de lei cu titlu de prejudiciu material rezultat din suportarea cheltuielilor de asistență juridică. (f.d. 219*****233)

Invocând dezacordul cu soluția instanței, la 2 iulie 2024, Ministerului Justiției al Republicii Moldova a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 1 iulie 2024, solicitând casarea acesteia, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii. (f.d. 219*****233)

Verificând legalitatea și temeinicia hotărârii primei instanțe contestate în raport cu prevederile aplicabile la caz și criticile aduse în cererea de apel, Curtea de Apel Centru constată că, prima instanță corect a conchis referitor la faptul că,

*în speță este aplicabilă Legea nr. 1545*****XIII din 25 februarie 1998, însă nejustificat s*****a încasat sumele adjudecate în cuantumul stabilit.*

În conformitate cu art. 53 alin. (2) al Constituției Republicii Moldova, Statul răspunde patrimonial, potrivit legii, pentru prejudiciile cauzate prin erorile săvârșite în procesele penale de către organele de anchetă și instanțele judecătorești.

Conform art.1 al Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, prezenta lege constituie actul legislativ de bază care reglementează cazurile, modul și condițiile de răspundere patrimonială a statului pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile ilicite comise în procesele penale și contravenționale de organele de urmărire penală, de procuratură și de instanțele judecătorești.

În acord cu art. 2007 alin. (1) Cod civil, prejudiciul cauzat persoanei prin acțiunile organelor de urmărire penală, ale procuraturii sau ale instanțelor de judecată se repară de către stat integral, indiferent de vinovăția persoanei responsabile, în următoarele cazuri: a) condamnare ilegală, tragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a măsurii preventive sub forma arestului preventiv sau sub forma declarației scrise de a nu părăsi localitatea; b) aplicare ilegală, în calitate de sancțiune contravențională, a arestului, a muncii neremunerate în folosul comunității; c) acțiuni sau inacțiuni care au dus, după caz, la: constatarea de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului, prin hotărâre, a încălcării drepturilor sau libertăților fundamentale ale unei persoane şi dispunerea achitării unor sume în beneficiul acesteia; pronunțarea unei hotărâri de către o instanță judecătorească națională, ca urmare a condamnării statului de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului, prin care s*****a dispus achitarea unor sume din contul statului.

Norma cuprinsă la art. 2 din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr.1545*****XIII din 25 februarie 1998 statuează că, prin acțiuni ilicite se subînțeleg acțiuni sau inacțiuni ale organului împuternicit să examineze cazurile cu privire la contravențiile administrative, ale organului de urmărire penală sau ale instanței de judecată, care exclud vinovăția acestora, al căror caracter ilegal se manifestă prin încălcarea principiului general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere și nu poate fi judecată, (erori) ori fapte ale persoanelor cu funcție de răspundere din organul de urmărire penală sau din instanța de judecată, manifestate prin încălcarea intenționată a normelor procedurale și materiale în timpul procedurii penale sau administrative (infracțiuni).

Articolul 3 al Legii nr.1545*****XIII din 25 februarie 1998 prevede că, în conformitate cu prevederile prezentei legi, **este reparabil prejudiciul material şi moral** cauzat persoanei fizice sau juridice în urma: a) **reținerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest**, **de declarație de a nu părăsi localitatea sau țară**, **tragerii ilegale la răspundere penală**; b) condamnării ilegale, confiscării ilegale a averii, supunerii ilegale la muncă neremunerată în folosul comunității; c) **efectuării ilegale, în cazul urmăririi penale** ori judecării cauzei penale, **a percheziției**, ridicării**,** punerii ilegale sub sechestru a averii, eliberării sau suspendării ilegale din lucru (funcție), precum și în urma altor acțiuni de procedură care limitează drepturile persoanelor fizice sau juridice; d) supunerii ilegale la arest contravențional, reținerii contravenționale ilegale sau aplicării ilegale a amenzii contravenționale de către instanța de judecată; e) efectuării măsurilor speciale de investigații cu încălcarea prevederilor legislației; f) ridicării ilegale a documentelor contabile, a altor documente, a banilor, a ștampilelor, precum și în urma blocării conturilor bancare.

Prejudiciul cauzat se repară integral, indiferent de culpa persoanelor cu funcție de răspundere din organele de urmărire penală, din procuratură și din instanțele judecătorești.

În temeiul art. 6 al aceleiași Legi, dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea și modul stabilite de prezenta lege, apare în cazul: a) devenirii definitive și irevocabile a sentinței de achitare; b) scoaterii persoanei de sub urmărire penală sau încetării urmăririi penale pe temeiuri de reabilitare; c) adoptării de către instanța judecătorească a hotărârii cu privire la anularea arestului contravențional în legătură cu reabilitarea persoanei fizice; d) adoptării, de către judecătorul de instrucție, în condițiile art. 313 alin.(5) din Codul de procedură penală, în privința persoanei achitate sau scoase de sub urmărire penală, a încheierii privind declararea nulității actelor sau acțiunilor organului de urmărire penală sau organului care exercită activitate specială de investigații.

Aderent, art. 275 alin.(8)*****(9) Cod de procedură penală stipulează că, urmărirea penală nu poate fi pornită, iar dacă a fost pornită, nu poate fi efectuată și va fi încetată în cazurile în care în privința unei persoane există o hotărâre neanulată de neîncepere a urmăririi penale, de scoatere de sub urmărire penală, de încetare a urmăririi penale sau de clasare a procesului penal pe aceleași acuzații, există alte circumstanțe prevăzute de Codul penal care condiționează excluderea sau, după caz, exclud urmărirea penală.

În accepțiunea art. 284 alin. (1) Cod de procedură penală, scoaterea persoanei de sub urmărirea penală este actul de reabilitare și finalizare în privința persoanei a oricăror acțiuni de urmărire penală în legătură cu fapta anterior imputată.

Art. 332 alin. (1) Cod de procedură penală prevede că, în cazul în care, pe parcursul judecării cauzei, se constată vreunul din temeiurile prevăzute în art. 275

pct. 5)*****9), 285 alin. (1) pct. 1), 2), 4), 5), precum și în cazurile prevăzute în art. 53*****60 din Codul penal, instanța, prin sentință motivată, încetează procesul penal în cauza respectivă

Corespunzător, art. 391 alin (1) Cod de procedură penală reglementează că, **sentința de încetare a procesului penal se adoptă dacă**: 1) lipsește plângerea părții vătămate, plângerea a fost retrasă sau părțile s*****au împăcat, 2) a intervenit decesul inculpatului, 3) persoana nu a atins vârsta pentru tragere la răspundere penală, 4) există o hotărâre judecătorească definitivă asupra aceleiași persoane pentru aceeași faptă, 5) există o hotărâre a organului de urmărire penală asupra aceleiași persoane pentru aceeași faptă de încetare a urmăririi penale, de scoatere a persoanei de sub urmărire penală sau de clasare a procesului penal, 6) **există alte circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală**; precum și 7) în cazurile prevăzute în art. 54*****56 din Codul penal.

La rândul său, art.11 alin. (1)*****(3) al Legii nr.1545*****XIII din 25 februarie 1998, mărimea compensației pentru repararea prejudiciului moral se stabilește de instanța de judecată în modul prevăzut de prezenta lege. Mărimea concretă a compensației se determină luându*****se în considerare: a) gravitatea infracțiunii de a cărei săvârșire a fost învinuită persoana respectivă; b) caracterul și gravitatea încălcărilor procesuale comise la urmărirea penală și la examinarea cauzei penale în instanța de judecată; c) rezonanța pe care a avut*****o în societate informația despre învinuirea persoanei; d) durata urmăririi penale, precum și durata examinării cauzei penale în instanța de judecată; e) natura dreptului personal lezat și locul lui în sistemul de valori al persoanei; f) suferințele fizice, caracterul și gradul suferințelor psihice; g) măsura în care compensația bănească poate atenua suferințele fizice și psihice cauzate; h) durata aflării nelegitime a persoanei în detenție. Instanța de judecată va determina mărimea compensației și în baza criteriilor specificate la art. 219 alin. (4) Cod de procedură penală. În toate cazurile, instanța de judecată se va baza pe principiile compensării rezonabile și echitabile a prejudiciului moral.

Norma consacrată la art. 2036 alin.(1) Cod civil prevede că, în cazul în care persoanei i s*****a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de lege, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin plata de despăgubiri.

Aderent, art. 2037 alin.(1)*****(3) Cod civil reglementează că, mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăție a autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii și de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacție echitabilă persoanei vătămate. Caracterul și gravitatea prejudiciului moral le

apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, restrângerea posibilităților de viață familială și socială, precum și statutul social al persoanei vătămate. La determinarea despăgubirii, instanța de judecată va tinde să acorde o despăgubire care, pe de o parte, are o mărime comparabilă cu cea acordată în mod obișnuit în împrejurări similare și, pe de altă parte, ia în cont particularitățile cazului.

Prin prisma Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echității, care exprimă că îndemnizația trebuie să prezinte o justă și integrală despăgubire și se traduce prin necesitatea ca partea vătămată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit. Cuantumul despăgubirilor trebuie astfel stabilit, încât acestea să aibă efect compensatoriu și nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor și nici venituri nejustificative pentru victimele daunelor.

Reparația prejudiciului moral se face și în lipsa vinovăției autorului faptei ilicite în cazul în care prejudiciul este cauzat prin condamnare ilegală, atragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a arestului preventiv sau a declarației scrise de a nu părăsi localitatea, aplicarea ilegală în calitate de sancțiune administrativă a arestului, muncii neremunerate în folosul comunității și în alte cazuri prevăzute de lege.

În debut, Colegiul judiciar reiterează că, în conformitate cu procesul*****verbal de reținere, **Șindilo Eduard a fost reținut** la 9 februarie 2017, ora 12.40 min, fiind bănuit de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 241 alin. (2) lit. b) și f) Cod penal cât și a infracțiunii prevăzute de art. 244^1 alin. (2) Cod penal, conform ordonanței din 9 februarie 2017, **Șindilo Eduard fost recunoscut în calitate de bănuit** (f.d. 96*****97), prin ordonanțele din 10 februarie 2017 (f.d. 101*****102) și 12 aprilie 2018 **Șindilo Eduard a fost pus sub învinuire**, prin ordonanța din 12 aprilie 2018, concomitent a fost pusă sub învinuire și soția acestuia Șindilo Olesea (f.d. 25), prin încheierea judecătorului de instrucție din 11 februarie 2017, **în privința lui, Șindilo Eduard a fost aplicată măsura preventivă sub forma de arest la domiciliu** (f.d. 104*****115), prin decizia Curții de Apel Chișinău din 21 februarie 2017, s*****a dispus casarea încheierii din 11 februarie 2011 și aplicarea în privința lui Șindilo Eduard a măsurii preventive, **arestul preventiv pe un termen de 30 de zile** cu includerea duratei reținerii și aflării în arest la domiciliu de la 9 februarie 2019, orele 12:40 până la 21 februarie 2017, ora 14:45 (f.d. 119*****124), în temeiul ordonanței din 10 ianuarie 2017 a fost autorizată **efectuarea percheziției automobilului** de model *****, utilizat de Șindilo Eduard și a automobilului ***** utilizat de Șindilo Olesea, precum și a automobilului de model *****, care aparține cu drept de proprietate reclamantului, Șindilo Eduard (f.d. 62*****78), conform încheierii

judecătorului de instrucție din 11 ianuarie 2017 s*****a dispus **autorizarea percheziției la domiciliul** lui Șindilo Eduard și Șindilo Olesea (f.d. 80*****81), prin încheierea judecătorului de instrucție din 9 martie 2017, menținută prin decizia Curții de Apel Chișinău din 16 martie 2017, în privința lui Șindilo Eduard a fost dispusă **înlocuirea măsurii preventive, arestul preventiv cu măsura preventivă arestul la domiciliu** pe un termen de 30 zile, începând cu 9 martie 2017, ora 12.55 (f.d. 130*****141), prin încheierea din 24 martie 2017 a fost autorizată **efectuarea percheziției safeului/celulei individuale a lui Șindilo Eduard**, deținută în filiala nr.1 a BC „Moldova Agroindbank" SA (f.d. 142*****144), prin încheierea judecătorului de instrucție din 7 aprilie 2017, a fost dispusă **prelungirea măsurii preventive, arestul la domiciliu** a lui Șindilo Eduard, pe un termen de 30 zile, până la 8 mai 2017 (f.d. 148*****150), încheiere, casată prin decizia Curții de Apel Chișinău din 13 aprilie 2017, cu **liberarea provizorie sub control judiciar**. (f.d. 152*****158), iar prin **sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 22 iulie 2021 s*****a dispus încetarea procesului penal în privința reclamanților Șindilo Eduard și Șindilo Olesea**, acuzați de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 241 alin. (2) lit. b) și f) Cod penal cât și art. 244^1 alin. (2) Cod penal, în temeiul art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod procedură penală, **în legătură cu faptul că există alte circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală (**actele administrative pe care reclamantul și*****a întemeiat pretențiile **(deciziile nr. 17/105/v/493 din 5 decembrie 2017 și nr. 17/105/v/494 din 5 decembrie 2017 au fost anulate prin hotărâre judecătorească definitivă și irevocabilă** nr. 3*****39/18 din 9 august 2018). (f.d. 170*****189)

În constelația art. 384 alin.(1) Cod de procedură penală, instanța hotărăște asupra învinuirii înaintate inculpatului prin adoptarea sentinței de condamnare, de achitare sau de încetare a procesului penal.

În vederea asigurării unei protecții față de asemenea situații inechitabile, există o serie de garanții legale, iar cele mai relevante acte normative care conțin aceste garanții sunt Codul civil și Legea nr.1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

Colegiul civil reține că, art. 3 alin.(1)*****(2) din Legea nr.1545 din 25 februarie 1998, prevede expres care sunt cazurile în care survine dreptul persoanei fizice la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, și anume, la lit. a) **dreptul la repararea prejudiciului**, în mărimea și modul stabilite de prezenta lege, **apare în cazul reținerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest**, **de declarație de a nu părăsi localitatea sau țară**, **tragerii ilegale la răspundere penală**; c) **efectuării ilegale, în cazul urmăririi penale** ori

judecării cauzei penale, **a percheziției**, ridicării**,** punerii ilegale sub sechestru a averii, eliberării sau suspendării ilegale din lucru (funcție), precum și în urma altor acțiuni de procedură care limitează drepturile persoanelor fizice sau juridice; f) **ridicării ilegale a** documentelor contabile, a **altor documente, a banilor,** a ștampilelor, precum și în urma blocării conturilor bancare.

Prejudiciul cauzat se repară integral, indiferent de culpa persoanelor cu funcție de răspundere din organele de urmărire penală, din procuratură și din instanțele judecătorești.

În speță, Colegiul judiciar observă că, reclamanții Șindilo Eduard și Șindilo Olesea pretind repararea prejudiciului material și moral în baza CEDO și Legii nr.1545 din 25 februarie 1998 în temeiul sentinței irevocabile a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din **22 iulie 2021 prin care s*****a încetat procesului penal în privința reclamanților Șindilo Eduard și Șindilo Olesea**, acuzați de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 241 alin. (2) lit. b) și f) Cod penal cât și art. 244[1] alin. (2) Cod penal, în temeiul art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod procedură penală, **în legătură cu faptul că există alte circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală (**actele administrative pe care reclamantul și*****a întemeiat pretențiile **(deciziile nr. 17/105/v/493 din 5 decembrie 2017 și nr. 17/105/v/494 din 5 decembrie 2017 au fost anulate prin hotărâre judecătorească definitivă și irevocabilă** nr. 3*****39/18 din 9 august 2018) (f.d. 170*****189), pe motive de reabilitare, caz în care **este aplicabilă Legea nr.1545 din 25 februarie 1998** cu privire la modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

Colegiul civil apreciază critic argumentele apelantului Ministerului Justiției al Republicii Moldova, în ceea ce privește lipsa dreptului intimaților Șindilo Eduard și Șindilo Olesea de a cere despăgubire în cazul din speță, în temeiul Legii nr.1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, or, adoptarea unei sentințe de încetare a procesului penal în temeiul art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, coroborată cu anularea actelor administrative ce au servit drept bază pentru învinuire, constituie un temei incontestabil de reabilitare a persoanelor, care oferă intimaților reclamanți dreptul de a solicita repararea prejudiciului, atât material cât și moral.

Astfel, deși apelantul încearcă o interpretare restrictivă a normei, instanța de apel statuează că, încetarea procesului penal în temeiul art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală constituie circumstanță care exclude tragerea la răspundere penală, produce efecte juridice echivalente unei reabilitări depline a persoanei.

În acest sens, Legea nr. 1545/1998 nu condiționează dreptul la repararea prejudiciului exclusiv de existența unei sentințe de achitare, ci de constatarea

caracterului nejustificat al acuzației penale și al măsurilor de constrângere aplicate. Or, din moment ce temeiul învinuirii a dispărut ca urmare a anulării definitive a actelor administrative subiacente, procesul penal nu mai poate fi justificat, iar persoana dobândește calitatea de subiect reabilitat.

A admite teza apelantului ar însemna a priva persoana de o garanție fundamentală împotriva erorilor statului, lăsând fără reparație ingerințe grave precum arestul preventiv sau percheziționile, doar pe criterii de terminologie procesuală, fapt ce ar contraveni flagrant principiului răspunderii obiective a statului instituit de art. 3 din Legea nr. 1545/1998 și standardelor de echitate consacrate de art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Prin urmare, în conformitate cu norma citată, dreptul la repararea prejudiciului se cristalizează în momentul rămânerii definitive a soluției de încetare a procesului penal pe motive de reabilitare, fapt ce transformă retrospectiv măsurile de constrângere (reținerea, arestul și percheziționile) în acțiuni generatoare de prejudiciu ce incumbă obligația statului de a despăgubi integral victimele acestor erori de sistem.

Referitor la invocarea de către apelant a cauzei nr. 2ra*****334/22, în care instanța supremă a menținut soluția de respingere a pretențiilor de reparare a prejudiciului ca urmare a încetării procesului penal pe motiv de prescripție a răspunderii penale, Colegiul civil reține că, această analogie este irelevantă și improprie prezentei spețe.

În acest sens, instanța de apel subliniază că, în materia Legii nr. 1545/1998, distincția dintre temeiurile de încetare a procesului penal este esențială pentru stabilirea dreptului la despăgubiri. În cauza invocată de apelant, procesul penal a încetat pe motiv de expirare a termenului de prescripție, fapt ce nu constituie un temei de „reabilitare”, deoarece intervenția prescripției nu echivalează cu constatarea caracterului nejustificat al acuzației, ci reprezintă doar o barieră procedurală la tragerea la răspundere penală a persoanei, prezumția de vinovăție nefiind răsturnată prin probarea inexistenței faptei.

Spre deosebire de situația citată, în prezenta cauză, procesul penal în privința lui Șindilo Eduard și Șindilo Olesea a încetat în temeiul art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, ca urmare a desființării irevocabile a actelor administrative care au stat la baza întregii învinuiri. Această soluție procesuală confirmă caracterul nefondat și nejustificat al acuzațiilor aduse, constituind un temei de reabilitare deplină, care atestă că persoanele au fost supuse unor măsuri de constrângere (arest, percheziții) fără existența unei baze faptice legale.

Astfel, jurisprudența invocată de Ministerul Justiției al Republicii Moldova nu poate fi aplicată prin analogie, deoarece privește o situație juridică diametral opusă, or, în timp ce prescripția lasă neatinsă chestiunea temeiniciei învinuirii, încetarea procesului penal în speța de față fundamentează dreptul la reparație prin însuși

faptul că eroarea statului a fost confirmată prin anularea suportului juridic al acuzației.

Prin urmare, dreptul intimaților la repararea prejudiciului derivă direct din caracterul reabilitant al sentinței de încetare, aspect care diferențiază fundamental prezenta cauză de decizia CSJ 2ra*****1635/21 invocată de apelant.

Corespunzător, prima instanță corect a conchis referitor la faptul că **Șindilo Eduard și Șindilo Olesea sunt subiecți ai Legii nr.1545** din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești **și că, acesta sunt îndreptățiți să solicite repararea prejudiciului cauzat** în legătură cu aceste acțiuni ilicite.

În plus, pentru angajarea răspunderii Statului pentru prejudiciul cauzat prin erori judiciare și de urmărire penală, în condițiile normelor de drept enunțate supra, este esențială constatarea faptului că actele de procedură penală care au limitat drepturile reclamanților (reținerea, arestul, perchezițiile) au fost urmate de o soluție de reabilitare a persoanei (sentința de încetare a procesului penal din 22 iulie 2021), ceea ce condiționează temeinicia pretenției cu privire la repararea prejudiciului material, cu încasarea sumei 90 000 de lei (cheltuieli pentru asistență juridică efectuate în cadrul urmării penale, procesului penal în perioada derulării acestuia în temeiul contractului nr. 1979/21 din 28 octombrie 2021) în măsura în care aceasta este o sumă reală, necesară și rezonabilă ca mărime, fiind dovedită prin bonul de plată seria QL nr.863340 din 28 octombrie 2021, motiv pentru care Colegiul judiciar menține hotărârea primei instanțe în această parte. (f.d. 24)

Cu referire la pretenția de reparare a prejudiciului moral solicitată de reclamanții Șindilo Eduard și Șindilo Olesea, cu încasarea sumei de 300 000 de lei, și respectiv, a sumei de 200 000 de lei, Colegiul judiciar reține că, prima instanță corect a reținut că, acestea sunt reparabile în temeiul Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998, însă incorect a determinat cuantumul acestora.

În conjunctura art. 2036 alin. (1) și 2037 alin. (1)*****(3) ale Codului civil, citate supra, Colegiul judiciar decelează că, într*****adevăr reclamanților le*****au fost cauzate suferințe psihice, manifestate prin diverse stări, mai cu seamă lipsa de întrevedere cu familia și copii săi, dar și prin faptul că, au fost ilegal reținuți, puși sub învinuire, Eduard Șindilo s*****a aflat în arest preventiv 18 zile în Penitenciarul nr. 13, în condițiile inumane și degradante, arest la domiciliu 35 zile, control judiciar 30 zile, iar în privința Olesei Șindilo a fost aplicată interdicția de a părăsi țara, le*****a fost percheziționat domiciliul, automobilele acestora, le*****a fost aplicat sechestru pe bunuri.

Aderent, în temeiul art. 19 alin. (1) Cod civil, persoana lezată într*****un drept al ei poate cere repararea integrală a prejudiciului cauzat astfel, or, în condițiile în care reclamanții au fost reabilitați, dânșii sunt **îndreptățiți în temeiul**

Legii 1545 din 28 februarie 1998 de a solicita repararea prejudiciului moral.

Conform jurisprudenței Curții Europene (*cauza Antipenkov vs. Rusia, nr. 33470/03 din 15 octombrie 2009, § 82*) Curtea a reiterat că, părții lezate nu*****i poate fi cerut ca aceasta să prezinte probe întru argumentarea prejudiciului moral suferit, iar simpla constatare a încălcării săvârșite de instanța de judecată, organele de urmărire penală și declarațiile părții lezate sunt suficiente pentru a oferi o satisfacție echitabilă.

La caz, Colegiul judiciar reține că, suferințele suportate de reclamanți au depășit pragul unei simple inconveniențe sau al stresului inerent oricărei proceduri penale, atingând nivelul unei vătămări mai profunde a demnității umane și a integrității psihice.

Din aceste raționamente, Colegiul judiciar califică ca fiind neîntemeiate argumentele apelantului Ministerul Justiției al Republicii Moldova cu referire la faptul că, nu orice acțiune a organelor de drept și judecătorești atrage răspunderea Statului.

Totodată, Colegiul judiciar reține că, unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echității, care exprimă că indemnizația trebuie să prezinte o justă și integrală despăgubire, iar sumele încasate prin hotărârea judecătorească contestată, nu răspund întru totul acestui criteriu.

La aprecierea cuantumului prejudiciului moral, instanța de apel reține și gravitatea infracțiunii de care au fost învinuiți reclamanții, la caz, 241 alin. (2) lit. b) și f) Cod penal cât și art. 244^1 alin. (2) Cod penal, statutul social al acestora, dar și atitudinea organului de urmărire penală, a instanței în partea ce vizează aceste aspecte.

Așadar, la cuantificarea despăgubirilor ce urmează fi acordate reclamanților, urmează a fi luate în considerare consecințele produse pe plan social, imaginea persoanelor, reputația profesională, precum și durata în timp a încălcărilor drepturilor, elemente care trebuie analizate în raport cu principiul echității și al proporționalității, pentru a evita o povară disproporționată asupra bugetului de stat și o îmbogățire fără justă cauză a beneficiarilor.

În speță, deși condițiile din Penitenciarul nr. 13 sunt precare, perioada de detenție de 18 zile a lui Șindilo Eduard, deși traumatizantă, nu justifică un cuantum atât de ridicat, care nu corelează cu gravitatea medie a prejudiciului moral stabilit în cauze similare de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului.

La acest segment, Colegiul judiciar decelează că, la stabilirea cuantumului sumei încasate cu titlu de reparare a prejudiciului moral, prima instanță nu a ținut cont suficient de jurisprudența constantă a Curții Supreme de Justiție, unde pe cauze cu un impact social și profesional profund, cum a fost cauza Domnica Manole împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, cuantumul a fost diminuat de la 800 000 de lei la 300 000 lei pentru circa 3 ani de proceduri penale.

Mai mult, și CtEDO stabilește cu titlu de reparare a prejudiciului moral sume care, în medie, se încadrează între 600 și 6 000 de euro, valoarea de referință fiind raportată la gravitatea ingerinței.

Prin urmare, Colegiul civil apreciază că, deși acțiunile desfășurate în perioada urmăririi penale le*****au lezat reclamanților drepturile și libertățile fundamentale, circumstanțele speței nu justifică întinderea unui asemenea prejudiciu precum cel încasat de instanța ierarhic inferioară.

În cazul lui Șindilo Eduard, deși se acceptă ipoteza unui impact psihologic manifestat prin sentimentul de nedreptate și umilință cauzat de cele 18 zile de arest preventiv și 35 zile de arest la domiciliu, suma de 300 000 de lei, este apreciată de către Colegiul civil ca fiind vădit disproporționată în raport cu durata privării de libertate și cu gravitatea ingerinței constatate, considerent din care instanța de apel reduce cuantumul prejudiciului moral de la 300 000 de lei la 70 000 de lei, care constituie o satisfacție echitabilă și rezonabilă ca mărime, apță să compenseze trauma suferită fără a constitui un venit nejustificat.

Referitor la reclamanta Șindilo Olesea, instanța de apel constată că în privința acesteia nu au fost comise încălcări procesuale de o gravitate care să poată justifica acordarea unor despăgubiri majore, limitându*****se la interdicția de a părăsi țara și percheziții.

Corespunzător, apreciind în ansamblu natura dreptului lezat și caracterul suferințelor, Colegiul consideră rezonabil modificarea cuantumului prejudiciului moral pentru Șindilo Olesea de la 200 000 de lei la suma de 15 000 de lei.

De altfel, scopul acordării daunelor morale constă în realizarea unei satisfacții morale și nu a unei satisfacții patrimoniale, prejudiciul trebuind să fie compensatoriu și nu punitiv, iar aceste valori (70 000 de lei și 15 000 de lei) sunt suficiente pentru a oferi reclamanților o justă despăgubire, cu respectarea principiului proporționalității și a justului echilibru între valorile nepatrimoniale lezate și sumele acordate, în accepțiunea art. 11 alin. (1) lit. h) din Legea nr. 1545/1998.

Din cele ce preced, Colegiul ajunge la concluzia de a admite cererea de apel depusă de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, de a modifica hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 1 iulie 2024, în partea reparării prejudiciului moral, în rest, cu menținerea hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 1 iulie 2024.

În conformitate cu art. 385 lit. b), 389 și 390 ale Codului de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru

D E C I D E:

Se admite cererea de apel declarată de Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

Se modifică hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 1 iulie 2024, în partea reparării prejudiciului moral, după cum urmează:

Se micșorează mărimea cuantumului prejudiciului moral încasat din contul Statului, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul lui Șindilo Eduard de la 300 000 (trei sute mii) de lei până la 70 000 (șaptezeci de mii) de lei.

Se micșorează mărimea cuantumului prejudiciului moral încasat din contul Statului, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul Olesei Șindilo de la 200 000 (două sute mii) de lei până la 15 000 (cincisprezece mii) de lei.

În rest, hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 1 iulie 2024, se menține.

Decizia este definitivă și executorie din momentul emiterii, însă poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de 2 luni de la comunicarea deciziei integrale, prin intermediul Curții Supreme de Justiție.

Președintele ședinței, judecătorul Valeriu Arhip

Judecătorii Nicolae Ghedrovici

Diana Corlăteanu

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru, judecător Alexandru Mardari
Dosarul nr. 2a*****303/25 (2*****23076808*****02*****2a*****27012025)

D E C I Z I E
(DISPOZITIV)

19 noiembrie 2025 *****

Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții de Apel Centru

Instanța compusă din:
Președintele ședinței, judecătorul Valeriu Arhip
Judecătorii Nicolae Ghedrovici și Diana Corlăteanu
Grefierul Irina Barbuța

examinând în ședință de judecată publică, cererea de apel depusă de Ministerul Justiției al Republicii Moldova,

împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 1 iulie 2024, prin care s*****a admis acțiunea,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată înaintată de Șindilo Eduard și Șindilo Olesea, reprezentați de avocații Vitalie Ciuchitu și Victor Panțîru împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenienți accesorii Procuratura Generală a Republicii Moldova și Veaceslav Cernalev cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală și procuraturii,

în conformitate cu art. 385 lit. b), 389 și 390 ale Codului de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru

D E C I D E:

Se admite cererea de apel declarată de Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

Se modifică hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 1 iulie 2024, în partea reparării prejudiciului moral, după cum urmează:

Se micșorează mărimea cuantumului prejudiciului moral încasat din contul Statului, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul lui Șindilo Eduard de la 300 000 (trei sute mii) de lei până la 70 000 (șaptezeci de mii) de lei.

Se micșorează mărimea cuantumului prejudiciului moral încasat din contul Statului, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul Olesei Șindilo de la 200 000 (două sute mii) de lei până la 15 000 (cincisprezece mii) de lei.

În rest, hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 1 iulie 2024, se menține.

Decizia este definitivă și executorie din momentul emiterii, însă poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de 2 luni de la comunicarea deciziei integrale, prin intermediul Curții Supreme de Justiție.

Președintele ședinței, judecătorul Valeriu Arhip

Judecătorii Nicolae Ghedrovici

Diana Corlăteanu